

Märke Läänemaa Ühisgümnaasiumi kogust

1

2

3

4

5

6

7

Muuseumi kogus on olemas lõpumärke igast kümnendist ja nende hulgas leidub tõelisi haruldusi.

Näiteks on säilinud esimese lennu märk aastast 1922. Märkide kujundus on õpilaskunstnike looming, kahjuks pole esimeste märkide autoreid teada. Juba esimesel märgil on näha kooli ajaloo peamisi sümboleid – kajakas.

Teine, tõrviku kujutisega märk on ainus teadaolev Rootsi Eraühisgümnaasiumi lõpumärk. Teatavasti loodi 1931. aastal Haapsalus Rootsi gümnaasium, mis tegutses tihedas koostöös eestikeelse gümnaasiumiga Haapsalus. Paljud õpetajad olid koolil samad ning ühine oli ka direktor Anton Üksti (1888-1942). Esimene lend 11 õpilasega lõpetas 13. juunil 1936. Kool likvideeriti Nõukogude okupatsiooni ajal 1940. Sellest lõpumärgist oli varem olemas vaid üks mustvalge joonistus. Rootsieestlaste väljaandes „Kustbon“ avaldatud üleskutse täiendava informatsiooni saamiseks osutus viljakaks. Käesoleval suvel täienes märgikogu esimese lennu lõpetaja Berta Amani (1916-2018) lõpumärgiga. Teise maailmasõja ajal Rootsi põgenenud Berta oli pedagoog ja aktiivne eestirootsi kultuurielu eestvedaja.

Kolmas märk pärineb 18. humanitaarlennu lõpetajatelt 1940. aastal. Koolireformi käigus endine Läänemaa Ühisgümnaasium lõpetas oma tegevuse ja tööd alustas Haapsalu Gümnaasium, sellest siis ka lennunumber märgil – I. Märk anti kätte abiturientidele aktusel 1939 sügisel. See, et järgnes Nõukogude okupatsioon, oli juhus. Võib arvata, et juhuslikult punane märk ei valmistanud lõpetajatele rõõmu. Järgmine sama kujundusega märk on kaetud sinise emailiga. Omapärane on, et tollased abiturientid hakkasid lende loendama taas algusest, nüüd lõpetas mitte „uue“ Haapsalu Gümnaasiumi neljas, vaid „vana hea“ 21. lend.

See märk jõudis meie kooli tänu õpilasele Markus Häidbergile, kes leidis kodu kraamimisel karbi vanade märkidega. Nii jõudis ka see Ainna Riimastele kuulunud märk meie kooli tagasi. Täname perekonda ja eelkõige Maret Talvingut võimaluse eest märki demonstreerida meie muuseumis. Samuti pärineb nende perekonnakogust kunagise Haapsalu Gümnaasiumi/ Läänemaa Ühisgümnaasiumi mütsimärk (märk nr 5).

Kuuenda märgi said õpilased 1948. aasta sügisel. Osa abituriente paraku ei lõpetanud, sest nad küüditati Siberisse. Oleme lisanud ka nende kunagiste õpilaste nimed vilistlasnimekirjadesse. See oli ka viimane aasta, millal Stalini ajastul märke lubati välja anda.

1956 kujundas abiturient Räni Kalk uue, Haapsalu I keskkooli lõpumärgi, mis jäi aluseks järgnevatelegi. Märgil on ühendatud traditsioonilised sümbolid puri ja kajakas. Mustal pintsakul kantud sinivalge märk tekitas keelatud värvikombinatsiooni, mis kehtas seda aktiivselt kandma. Viisnurk märgil peideti kandmisel keti varju või viiliti üleüldse maha.

Kahjuks tänaseks on lõpumärgi traditsioon katkenud. Ehk tasuks mõelda selle traditsiooni taastamisele?

Kalle Lõuna, ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetaja